

voluntate potuit stb.", a „Galenus” jeligéjűt.

A mértéket nem ütik meg: „Ora et labora”, „Salvator”, „Praxi” jeligés munkák.

Ezek után a tanártestület felnyitja a jeligés leveleket, amelyek szerint az

„Aesculapius” írója Grób Elemér, Hammer Rudolf eleki gyógyszerész gyakornoka.

„Si Deus nobiscum” írója Német Márta, Német Ármin budapesti gyógyszerész gyakornoka.

„Ne hagyjátok a gyógyszerészet lelkét, a tudományt elsorvadni” írója Kis Kató. Bér Sándor budapesti gyógyszerész gyakornoka.

„Sapientia cum voluntate potuit immortaliam facere” írója Nagy Ákos, Haissinger Viktor nyiregyházai gyógyszerész gyakornoka.

„Galenus” írója Strausz Pál, Strausz Ármin budapesti gyógyszerész gyakornoka.

Ezek után a tanártestület a jutalom kiosztására, az 1930-ban hozott határozat alapján, amely szerint az egyforma díjban részesültek közül a legszegényebb gyakornok részesül a pénzjutalomban, míg a többi, vele egyenértékű

oklevelet kap, a következő javaslatot terjeszti elő:

A 100 pengős jutalom adassék ki Grób Elemérnek; a 60 pengős Kis Katónak és a 40 pengős Nagy Ákosnak.

Német Márta szép gyógyszerészgyakorlati dolgozatáért külön elismerés jeléül, 40 P külön jutalmat kap és ezenfelül a tanártestület úgy határozott, hogy dolgozatát a szaklapokban közreadja.

Dr. Augusztin Béla. Dr. Weszelszky Gyula.
Dr. Nagy Béla. Dr. Wéber Dezső.
Spargely Béla.

*

A Rozsnyai Mátyás emlékpályázat pályamunkáinak bírálatára kiküldött bizottság a fenti előterjesztést magáévá teszi.

Budapest, 1933 május 6-án.

Dr. Eibach Kornél. Koritsánszky Ottó.
Funk József
Dr. Ternajgó József. Borbély József.
Dr. Dávid Lajos.

A fogműves kuruzslók és a fogászati mérgek beszerzése.

— Irtá és a gyógyszerészi kar figyelmébe ajánlja: dr. Kovács László fogszakorvos.
(Nyiregyháza.) —

Az orvos és a gyógyszerész között fennálló évszázados kapcsolat nemcsak hagyományokon, baráti érzelmeken és egymás hivatásának megbecsülésén alapszik, de törvények és rendeletek is szabályozzák ezt a kapcsolatot. A legerősebb összekötő kapocs a recept, amelyen az orvos utasításait közli a gyógyszerésszel, (hogy a gyógyszert mikor, milyen mennyiségben, mi módon elkészítve szolgáltatassa ki a betegnek) aki azokat kötelességszerűen teljesíti is. A kötelességek — amelyeket a III-ik kiadású Gyógyszerkönyv elején közölt miniszteri rendelet pontosan körvonalaz — mindkét félt egyaránt érintik.

Ha a gyógyszerész e reáírt kötelességeket pontosan teljesíti, akkor magát a kétkeresztes szerek kiadásánál is ehhez tartja és igyekszik teljesíteni az 51.000/1930. II. N. M. rendelet 2. §-át, mely szerint: „kétkeresztes szerek csak gyakorlatra jogosított orvosoknak szabályszerűen kiállított vényére adhatók ki” és a 12. §-át, mely szerint „ahol gyógyszerész van 48 órán belül, ahol nincs, négy napon belül szolgáltatható ki” és a 20. §-át, hogy „kétkeresztes szerek legnagyobb adagját túlhaladó orvosi rendelvények visszatartandók és a mérgekönnybe bevezetendők.”

Ha tehát az orvos a megengedett normális adagnál nagyobb mennyiséget rendel egy kétkeresztes szerből, a gyógyszerész köteles a rendelést a mérgekönnybe bevezetni és a receptet

visszatartani. Így kell eljárnia, ha a rendeleket lelkiismeretesen betartja. Ez minden méregre áll, tehát az Acidum arsenicosumra is vonatkozik, melynek kiadása és kezelése, tekintve nagy mérgező hatását, a leg gondosabb óvatosságot igényli.

Itt merül fel egy kérdés, amely az orvosi kart, a gyógyszerészi kart és a törvények be nem tartása és az ebből eredő esetleges jóvá nem tehető bajok miatt, a hatóságokat is érinti.

Az orvos, aki hosszú éveket tölt el egyetemi tanulmányokkal, klinikai kiképzéssel és aki jártas a gyógyszerhatástanban, méregtanban, stb., e rendeletekkel szigorúan meg van kötve; sőt ha a legnagyobb dózisonál nagyobb adagra van szüksége, pl. a jelen esetben Acidum arsenicosumra, akkor felkiáltójellel tudatja, hogy azt tudatosan lépte át; de a receptjét a gyógyszerész visszatartja és a rendelését feljegyzi, tehát ellenőrzés alatt áll ez a rendelés.

Míg a diplomás, lelkiismerete szavára hallgató orvos a kétkeresztes arzénél, hogy így fejezzem ki magam, hatósági felügyelet alatt áll, addig a négy elemi és négy középiskolát járt, orvosi ismeretekben teljesen járatlan, gyógyszerhatástanban teljesen tanulatlan fogművesek (fogtechnikusok) minden akadály nélkül és minden ellenőrzés nélkül tudnak a fogászatban használatos mérgekhez és gyógyszerekhez hozzájutni.

Félreértések elkerülése végett szabad legyen e helyen közbevetnem, ami bár köztudomású, de nem tisztán áll a gyógyszerészek előtt, hogy Magyarországon még érvényben van az 1876 : XIV. t.-c. 43.§-a, mely szerint csak diplomával bíró orvos folytathat praxist és ezalatt a fogászati praxis is értendő (1896. évi 27.163. VKM. rendelet), mert a stomatológia is az egyetemes orvostudománynak egyik ága és attól nem választható szét, mint ahogy a fogat és betegségeit se lehet a szervezettől elválasztani. Eből következik, csak diplomás orvos folytathat fogorvosi gyakorlatot és alacsonyabb képesítéssel senki se szerezhet magának jogot, hogy a fogászati ismereteket elsajátítsa. Így a fogművesek (fogtechnikusok) sem, akik legfeljebb négy középiskolát végeztek.

A fogművesi sikeres propagandában kereendő az ok, hogy a közvélemény előtt ez a kérdés nem áll tisztán, mert a kuruzslók nemcsak jogtalanul, de tudatlanul is kuruzsolnak, ha meggondoljuk, hogy stomatológiát kizárólag klinikákon és néhány kijelölt kórházban lehet megtanulni, de kizárólag csak diplomás orvosoknak, (149.000/1920 NM. rendelet) akiknek hosszabb időt kell ott eltölteni orvosi diplomájuk elnyerése után, hogy a fogszakorvosi címet megszerezhessék.

Feltehető itt tehát a kérdés: Honnan tudják a fogműves kuruzslók a stomatológiát, mikor azt seholy lehet nekik, már csak alacsonyabb végzettségük miatt sem, elsajátítani; orvosi magasabb etikai gondolkodásuk és felelősségérzésük a beteggel szemben hiányzik, megfelelő előképzettségük sincs? Tehát nemcsak joguk, de tudásuk sincsen, hogy fogorvosi gyógyítást teljesítsenek!

Ha a gyógyszerészi kar egy kicsit mélyebben pillant be e dzsungelbe, rájön, hogy a fogművesek, ezt sokan nem tudják és hagyják magukat befolyásolni, az orvosi kar közönye és türelme miatt a köztudatba már erősen begyökeresedett hamis okoskodásoktól, nemcsak jogtalanul, de megfelelő tudás, kritika és ellenőrzés nélkül olyan szerek birtokába jutnak, amelyeket orvos is csak ellenőrzés útján tud megszerezni.

Kié a felelősség, hogy tanulatlan kuruzslók könnyen végzetes szerencsétlenségeket okozó mérgek és gyógyszerek birtokába jutnak?

Bizonyára az lesz a válasz, hogy a gyógyszerészeknek ehhez semmi köze, mert ők mindenkor betartják a rendeleteket és eskü is köti őket, hogy veszélyes mérgeket csak a megfelelő módon adnak ki. De ugyanez nem áll a fogászati lerakatokra, mert a kuruzslók ott a fogászatban használatos mérgeket és szereket játszi könnyedséggel beszerezhetik.

Ha ez így áll, történt-e közbelépés a gyógyszerészi hivatalos vezetőség részéről és ha igen,

milyen lépés és minő eredménnyel? Mi akadályozta meg a sikert, hogy akciójuk az illetékes köröknél nem járt eredménnyel? Itt nemcsak a gyógyszerészek anyagi veszteségéről van szó, de fontos közegészségügyi érdek is parancsolólag sürgeti az elintézését. A fogorvosok, klinika és kórházak tudnának beszélni az egészségügyi kárról, amely sok tapasztalatlan és félrevezetett embert ért, akik kuruzslókhöz fordultak és akiknél a könnyen megszerezhető mérgek alkalmaztattak.

Ha a 111.005/1894. BM. rendelet 6. §-ának V. pontja szerint a fogászati lerakatok talán engedélyt is kaptak mérgek eladására, azokat csak hatósági engedéllyel szolgáltatathatják ki. A 7. §. szerint a vevőnek a kiadott méregről elismervényt kell adni, az eladó pedig az eladás napját, a vevő nevét stb., szabályszerű kereskedelmi könyvbe bejegyezni tartozik. Nem tartom valószínűnek, hogy kis adagokat (legyenek azok kész preparátumok bár) szabad legyen kiszolgáltatniok, hiszen a mérgeknek egész kis adagja is már egész községek képes lenne kirtani, de semmiesetre sem jelentheti ez a rendelet a gyógyszerészek jogainak a megsértését, akik felelősségteljes munkájuk elvégzésére esküit is tettek.

Mi a teendő tehát?

A Gyógyszerész Egyesület vezetőségének merészen kell e kérdéshez nyulnia! Ha közbelépés ez ügyben már történt, utánanézni, mi az oka, hogy azt még nem intézték el; ha nem történt, akkor jogaiknak megsértése, de a közönség egészségügyi védelme miatt is az illetékes hatóságokhoz fordulni és sürgős intézkedést kérni, hogy ha a lerakatoknak mérgek eladására van engedélyük, a kellő ellenőrzésük meglegyen és a fenti paragrafusoknak érvényet szerezzenek. Bár nem látom be, hogy miért van szükségük ilyen engedélyre, mikor a fogorvosi kar, — csakis nekik lévén törvényileg joguk a fogbetegségek gyógyítására — (itt nem beszélek most a vizsgázott fogászmesterekről, kiknek száma már nagyon csekély) a gyógyszerészek-től is ugyanúgy beszerezheti. Az akcióhoz örömmel fog csatlakozni az Orvosszövetség, Fogorvos Egyesület, Közegészségügyi Egyesület, amelyek talán már jártak is ez ügyben, de mindenképen meg fogják nyerni a fogorvosi kar szimpatiaját.

A kuruzslóknak, ha a mozgalom sikert ér el, a gyógyszerek megszerzése nagyobb nehézségekbe fog ütközni, a kuruzslásoknak bizonyos mértékben gátat fog vetni, mert a „falazó“ orvosok ügye, akik diplomájukkal fedezik a kuruzslót, csak az Orvosi Kamarával fog elintéződni; ami az erősen megcsökken magánpraxisnak némi emelkedésével járna és a Gyógyszerésztestület e közbenjárása csak fokozná az orvos és gyógyszerész közötti jó viszonyt és harmóniát.

A droguisták gyógyszerárúsítási törekvései.

A kereskedelmi minisztériumban június hó 28-án lefolyt ankét, melynek az összes érdekeltek részvételével, az u. n. droguista-kérdés rendezése volt a tárgya, nem vezetett végleges eredményre. A megállapodás, mint akkoriban megírtuk az volt, hogy úgy a gyógyszerészek, mint a droguisták bizottságot küldenek ki, s a két bizottság igyekezzék majd egymás között megegyezni a lefolyt ankét 8 kérdőpontjából a 3., 4. és 5. pontokban foglaltakra nézve. Célzerű lesz tehát emlékezetbe idézni ezt a három megoldatlan, reánk nézve életbevágóan fontos pontot:

3. A drogueria-üzletekben árusítható gyógyszerfélék körének megállapítása. (A 142.192—1931. szám alatt közölt táblázatok tekintetében irányelvek megállapítása.)

4. A vegyileg egységes összetételű, nem erős hatású (nem keresztjelű) gyógyszereknek (pl. aszpirinnek), valamint azoknak a gyógyszerkülönlegességeknek, amelyek orvosi recept nélkül is kiszolgáltathatók, droguista-üzletekben árusítása.

5. A szervezet üdítésére és erősítésére külsőleg használt szerek, a gyomor- és bélműködés rendbentartására szolgáló szerek, a tápszerrek, valamint a fertőtlenítő szerek közül az erős hatású (keresztjelű) anyagot nem tartalmazó (háziszerként használt) készítményeknek drogueria-üzletekben árusítása.

A gyógyszerészeknek és droguistáknak fentemlített, félhivatalosan elrendeltnek tekinthető közös tanácskozása e pontozatok felett, rövidesen meg fog történni. Ennek folytán nem lesz érdektelen megösmerni, hogy mi a véleménye a pontokra nézve a Magyar Drogista Testület hivatalos lapjának, a lapunk múlt heti számában aposztrofált „Magyar Drogista“-nál jóval konciliánsabb hangú „Drogista Közlöny”-nek. Július hó 15-iki és augusztus hó 1-ei számában ír erről a nevezett újság. Cikke, amelynek valószínűleg Kádár Gyula felelős szerkesztő a szerzője, így hangzik:

* * *

A gyógyszerárúsítás reformja.

„Lapunk legutóbbi számában hírt adtunk arról az ankétról, melyet a kereskedelemügyi minisztérium hívott egybe és szószerint közöltük azon kérdéseket, melyekre vonatkozólag a minisztérium szükségesnek látta az érdekeltségek véleményét meghallgatni. Az ankét célja az volt, hogy a gyógyszerek kereskedelmi forgalma, a kozmetikai cikkek kisipari keretben való előállítására, továbbá a gyógyszertárak, főleg a kozmetikai cikkekkel való kereskedelmi tevékenysége ügyében kiadandó rendeletek, a különféle érdekeltségek egymással szemben álló érdekeinek, valamint a köz, elsősorban a köz-

egészségügy követelményeinek összeegyeztetésével lássanak napvilágot.

„Az ankét középpontjában egyes gyógyszereknek a drogistáknak (gyógyszerárúkereskedőknek) a fogyasztóközönség részére való árusítási tevékenysége állott. A többi témák is igen közelről érdeklik a drogistákat, amennyiben azonban megközelítőleg sem bírnak oly fontossággal, mint a gyógyszerek árusítása, tárgyaljuk le először ezt a kérdést.

„A minisztérium tárgysorozatában igen helyesen, több pontra bontotta fel a problémát.

„Az egyik pont a drogueria-üzletekben árusítható gyógyszerfélék körének megállapítását célozza, azaz lefektetése ama irányelveknek, melyek szerint az ismeretes 111.005—1894. sz. táblázatos rendelet, a mai kor haladottabb állapotának megfelelően volna újjáalakítandó.

„Az illetékes minisztériumok, a drogista érdekképviselők számos sürgető felterjesztésére, ha nem is idejekorán, de mégis évekkel ezelőtt belátták, hogy a fentebb idézett rendelet intézkedései tényleg elévültek, miért is 1931-ben, 142.192. K. M. szám alatt, a kereskedelemügyi minisztérium ki is bocsatott egy rendelettervezetet, mely sok tekintetben figyelembe vette azt a felterjesztésünket, mely országos kongresszusunk határozatait és az ott felsorakoztatott érveléseinket tartalmazta.

„E rendelettervezet egyes intézkedéseit a drogistaszakma magára nézve súlyosan sérelmesnek tartja és ezért minden egyes pontjára vonatkozólag, annak idején részletesen megtette írásos észrevételeit is.

„Amíg a tervezet néhány részlete annyira sérelmes szakmánkra, hogy annak életbelépte teljesen megfosztaná a drogériát a gyógyszerárúkereskedő jellegétől, addig el kell ismernünk, hogy a táblázatok összeállítása már meglehetősen haladást jelent a 111.005-ös rendelettel szemben. Haladást ugyan, mert néhány ipari vegyszerként is használatos szer átkerült az I. táblázatból a II. táblázatba, mégis távolról sem elégíti ki a drogeriák jogos igényét és hangsúlyozottan mondhatjuk, egyben a fogyasztóközönség érdekeit is sérti.

„Kiküldöttünk már az ankéten hangoztaták, hogy az I. táblázatba csakis azokat a gyógyszereket szabad felvenni, melyek nem „túlnyomólag“, hanem „kizárólag“ gyógyítási célt szolgálnak. E kívánságunkhoz dr. *Mozsonyi Sándor*, a belügyminisztérium képviselőjében, az ankéten különben is hozzájárult. A közönség részére az I. táblázatba felvett gyógyszereket kizárólag nyilvános gyógyszertárak árusíthatják. Meg kell azonban a drogistáknak adni a jogot arra, hogy jogosult viszonteladók, jo-